

بررسی تطبیقی پیرامون دیوارنگاری دوره قاجار از منظر نقاشی دیواری در هنر اروپا (واکاوی نمود طرح و رنگ و بیان آن در نقوش دیواری قاجاریه و متابعت از هنر اروپا)

راضیه لبیبزاده^۱، مصطفی کرمی^{۲*}، نیلوفر آقاحسنی مهابادی^۳

۱- استادیار، دانشکده هنر و معماری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم تحقیقات، تهران، r.labibzadeh@gmail.com
۲- دانشجوی کارشناسی ارشد، دانشکده هنر و معماری، آزاد اسلامی واحد علوم تحقیقات، mk8498784987@gmail.com
۳- دانشجوی کارشناسی ارشد، دانشکده هنر و معماری، آزاد اسلامی واحد علوم تحقیقات، niloofar.mahabadi@yahoo.com

چکیده

چنان که به نظر می‌رسد پرداخت به هنر دیوارنگاری به عنوان زیر شاخه‌ای از تزیینات در رسته‌ی معماری، ظرفیت‌های قابل استناد و جامع خود را ارائه نداده است. تزیینات الحاقی و بالطبع باسمة‌های دیواری، جزئی منفک از معماری بنا نیستند. حال جدا از نقش بارز تزیین به عنوان عنصر اساسی در معماری ایرانی در دوران قبل و پس از اسلام، نقاشی ایرانی نیز در عین روایت‌گری، توانسته است بخش مهمی از تاریخ تصویری ابنیه را دربرگیرد. هدف از مقاله‌ی پیش‌رو مشخص نمودن تأثیرپذیری دیوارنگاری دوره قاجار از هنر نقاشی دیواری اروپایی است، برای نیل به این هدف، هنر نقاشی دیواری دوره قاجار، اندیشه‌های این هنر و پشته‌های عامل در بروز این آثار و تأثیرپذیری آن از هنر اروپا در پرداخت نقوش بررسی شده، و همچنین مقایسه‌ی تطبیقی درون مایه‌ی تصاویر در کاربری‌های گوناگون بر بستری واحد از کالبد بنا صورت گرفته است. بدین ترتیب، با بهره‌گیری از روش پدیدارشناسانه، بُن و درون‌مایه‌ی نقوش و فنون به کار گرفته و تمایز طرح و نظر در قالب مضامین گوناگون، مورد بررسی قرار می‌گیرد و تلاش می‌شود با تکیه بر مدارک موجود، ریشه‌ی پیرنگ‌های حاصل تبیین گردد. بر اساس یافته‌های این تحقیق، می‌توان بیان نمود که ارکان هنر اروپا در شکل‌دهی به بینش و بیان دیوارنگاری‌های دوره قاجار تأثیرگذار بوده‌اند و متابعت محتوایی و فرمی را در پی دارند. به نظر می‌رسد این تأثیر بر مبنای نقاشی کلاسیک ایرانی موثر بوده و به تدریج ساختار و محتوای آن را شکل می‌دهد.

واژه‌های کلیدی: دیوارنگاری، نقاشی ایرانی، نقاشی اروپا.